

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

Факультет фінансів

Кафедра фінансів

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
спеціалізація Фінанси і кредит

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

Форма навчання: денна (заочна)

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Бюджетні видатки в системі державного регулювання»
у складі комплексної теми: «Видатки бюджету та їх оптимізація»

студентки Бершадської Тетяни Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Науковий керівник Гризоглазов Д.В.

_____ (прізвище, ініціали) (підпис)

**Магістерська дипломна робота допущена до захисту в
Екзаменаційній комісії з атестації здобувачів вищої освіти**

Завідувач кафедри д.е.н., професор

_____ В. Федосов
(підпис)

Київ 20__

ЗМІСТ

ВСТУП 2

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ 7

1.1. Економічна сутність, зміст та призначення видатків бюджету 7

1.2. Інформаційне та нормативно-правове забезпечення вивчення формування бюджетних видатків 14

1.3. Критичний аналіз наукових публікацій стосовно здійснення бюджетних видатків в системі державного регулювання та напрямів їх оптимізації 22

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ 27

2.1. Дослідження процесу складання, затвердження та виконання видатків державного бюджету 27

2.2. Оцінка сучасного становища видаткової частини бюджету України 38

2.3. Аналіз динаміки видатків бюджету на реалізацію державою своїх функцій 46

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ВИДАТКАМИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ 58

3.1. Зарубіжний досвід стосовно процесу здійснення бюджетних видатків 58

3.2. Проблеми реалізації бюджетних видатків у системі бюджетного регулювання 67

3.3. Шляхи вдосконалення видаткової частини бюджету держави 73

ВИСНОВКИ 79

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ 89

ДОДАТКИ 90

ВСТУП

Актуальність. Державний бюджет постає ефективним інструментом регулювання економіки та проведення державної політики, в якому сконцентрована значна частка ВВП, який у централізованому порядку розподіляється на фінансування здійснення державою власних функцій. Водночас, основні функції бюджету (розподільча, контрольна та економічна) реалізуються за допомогою ефективного управління коштами бюджету, зокрема, його видатковою частиною.

Значний обсяг державного боргу держави, низький рівень оплати праці українців, зростання рівня безробіття, високі ціни на споживчі товари, систематичне зростання тарифів на житлово-комунальні послуги, недоступність вищої освіти, низька якість медичних послуг призводять до гострої необхідності удосконалювати управління бюджетними видатками України.

Сьогодні на фоні світових фінансових дисбалансів та вітчизняної фінансової кризи дедалі актуальнішим стає питання вдосконалення стратегії бюджетної політики, яка має спрямовуватися, в першу чергу, на відновлення економічного зростання країни. В таких умовах важливим інструментом державного регулювання економіки стають видатки бюджету.

Основи організації планування та проведення видатків державного бюджету наведено в Бюджетному кодексі України. Шляхи вирішення низки проблем, пов'язаних з бюджетним фінансуванням, висвітлені у працях українських вчених: Василика О.Д., Опаріна В.М., Сафонової Л.Д., Федосова В.М., Чугунова І.Я., І.М. Боярко, О.В. Бокія, Л.А. Васютинської, Н.А. Дехтяра, О.В. Дейнеки, Т.А. Коляди, Т. С. Набоки, К.В. Павлюка, Н.В. Проць, О.О. Шапоренка.

Актуальність даної проблеми зумовила вибір теми дипломної роботи.

Метою дипломної роботи є вивчення сучасних проблем реалізації бюджетних видатків у системі бюджетного регулювання та обґрунтування шляхів їх вирішення. Основними завданнями є:

- розглянути економічну сутність, зміст та призначення видатків бюджету;
- охарактеризувати інформаційне та нормативно-правове забезпечення вивчення формування бюджетних видатків;
- провести критичний аналіз наукових публікацій стосовно здійснення бюджетних видатків в системі державного регулювання та напрямів їх оптимізації;
- здійснити дослідження процесу складання, затвердження та виконання видатків державного бюджету;
- провести оцінку сучасного становища витратної частини бюджету України;
- виконати аналіз динаміки видатків бюджету на реалізацію державою своїх функцій;

- дослідити зарубіжний досвід стосовно процесу здійснення бюджетних видатків;
- розглянути проблеми реалізації бюджетних видатків у системі бюджетного регулювання;
- запропонувати шляхи вдосконалення видаткової частини бюджету держави.

Об'єктом дослідження є видатки державного бюджету України.

Предметом дослідження є фінансові відносини, що виникають при використанні фонду грошових ресурсів країни на загальнодержавні потреби.

Методи дослідження: загальнонаукові методи (аналогія, системний аналіз, формалізація), методи логічної абстракції (аналіз і синтез, індукція та дедукція); методи економіко-статистичного аналізу (табличний, графічний, групування, класифікації); методи експертної діагностики (порівняння, оцінювання).

Інформаційною базою дипломної роботи є підручники та посібники вітчизняних та зарубіжних авторів, монографічні матеріали, статті у періодичних виданнях з питань фінансування видатків державного бюджету.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох структурованих розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254-к/96-ВР в редакції від 30.09.2016 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI в редакції від 11.10.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ»: постанова КМУ від 28.02.2002 № 228 в редакції від 13.12.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>
4. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами: наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2012 № 1407 в редакції від 31.10.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>
5. Про бюджетну класифікацію: наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 в редакції від 21.09.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11>
6. Бабич А. М., Павлова Л. Н. Государственные и муниципальные финансы/ А. М Бабич, Л. Н. Павлова. - М.: Финансы, 2000. – 687 с.
7. Боярко І.М. Державні видатки в економіці країни: монографія / І.М. Боярко, Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека. – КНЕУ, 2013. – 109 с.
8. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. — Полтава: КНЕУ, 2014. — 271 с.
9. Брежнева-Єрмоленко О.В., Васильченко Г.В. Видатки у системі державного регулювання соціальних відносин: теоретичний аспект / О.В. Брежнева-Єрмоленко, Г.В. Васильченко // Економіка та держава. – 2015. – КНЕУ № 1. – С. 79-82
10. Бюджетна система: навч. посіб. / За ред. Г.Г. Старостенко, Ю.В. Булгаков. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 240 с.
11. Бюджетна система України: навч. посіб. / За ред. С.О. Булгакова; Київ. КНЕУ, 2002. – 59 с.
12. Бюджетна система України: навч. посіб. / За ред. Пасічник Ю.В. – К.: Знання-Прес, 2006. – 607 с.
13. Бюджетна система: підручник / На наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; КНЕУ: Економ. думка, 2012. – 871с.

14. Варналій З.С. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: монографія / З.С. Варналій, Т.В. Бугай, С.В. Онищенко. – КНЕУ, 2014. – 271 с.
15. Васютинська Л.А. Система видатків бюджету в умовах розвитку програмно-цільового управління: монографія / Л.А. Васютинська. – КНЕУ:, 2014. – 192 с.
16. Вишняков С.В. Місцеві бюджети // Фінанси України. - 2013. - №10.-С. КНЕУ 11-16.
17. Громовий В.В. Уроки фінансування шкільної освіти для України / В.В. Громовий // КНЕУ. – 2013. – січень. – С. 16-43
18. Даниленко А.І. Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку: В 3 т. / За ред. чл.-кор. НАН України А.І. Даниленка. – К.: Фенікс, 2008. – Т. 1: Фінансова політика та податково-бюджетні важелі її реалізації. – 468 с.
19. Державні фінанси України: підручник / За ред. О.Д. Василик, К.В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, КНЕУ 2004. – 608 с.
20. Дехтяр Н.А. Державні видатки в контексті забезпечення економічного зростання України / Н.А. Дехтяр, І.М. Боярко, О.В. Дейнека // Економічний часопис – XXI. – 2014. – С. 56-59.
21. Дорошенко А.П., Дорошенко О.О. Проблеми формування видаткової частини бюджету України в контексті забезпечення економічного зростання / А.П. Дорошенко, О.О. Дорошенко // Scientific Journal «ScienceRise». – 2015. – №10/1(15). – С. 23-28
22. Дубик В.Я., Омелян Н.І. Підвищення якості казначейського виконання видаткової частини державного бюджету України / В.Я. Дубик, Н.І. Омелян // КНЕУ. – 2018. - № 9. – С. 709-713
23. Західна О.Р. Аналіз доходів та видатків державного бюджету України / О.Р. Західна, Л.О. Петик, О.С. Щур-Живко // Молодий вчений. КНЕУ – 2018. - № 2. – С. 714-718
24. Західна О.Р. Система видатків державного бюджету в сучасних умовах / О.Р. Західна, Д.В. Трохимчук, Р.А. Глинський // КНЕУ. – 2018. - № 9. – С. 485-488
25. Зла О., Сидоренко А. Програмно-цільовий метод в бюджетному процесі та особливості його застосування в Україні / О. Зла, А. Сидоренко // Фінанси України. – 2014. - № 8. – С. 15-22
26. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн: Навч. посібник. – К.: Кондор// КНЕУ, 2010. – 384 с.
27. Коляда Т.А. Вплив бюджетних видатків на темпи соціально-економічного розвитку України / Т.А. Коляда // Економіка і суспільство. КНЕУ – 2017. – Вип. 9. – С. 997-1004
28. Коніщева Н.Й., Герко Т.М. Напрями реформування фінансового забезпечен-

- ня місцевого самоврядування / Н.Й. Коніщева, Т.М. Герко // Наукові записки. Серія “Культура і соціальні комунікації”. – 2012. – Випуск 3. – С. 159-168
29. Крохина Ю. А. Бюджетное право и российский федерализм: моногр. / Ю. А. Крохина; под ред. Н. И. Химичевой. – М., 2007. – 352 с.
30. Кудряшов В. П. Курс фінансів [навч. посіб.] / В. П. Кудряшов. – К.: Знання, 2008. – 431 с.
31. Кучеров И. И. Бюджетное право: курс лекции / И. И. Кучеров. – М.: «КНЕУ», 2008. - 317 с.
32. Маслічук С.А. Використання програмно-цільового методу бюджетного планування в Україні: проблеми і перспективи [Електронний ресурс]. - Режим електронного доступу:
http://www.rusnauka.com/3_ANR_2012/Economics/3_99661.doc.htm
33. Мигович Т.М. Удосконалення механізму бюджетного планування в контексті реформи місцевого самоврядування / Т.М. Мигович // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2014. - Вип. 3(107). – С. 538-547
34. Михайленко С. В. Міжнародний досвід планування бюджету / С. В. Михайленко // Актуальні проблеми економіки. КНЕУ - 2014. - № 9 (111). - С. 215-222.
35. Молдован О.О. Щодо оптимізації процесів бюджетного прогнозування та планування в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. - Режим електронного доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1089/>
36. Монаєнко А. О. Особливості фінансування видатків у фінансовому праві та чинному законодавстві України і зарубіжних країн / А. О. Монаєнко // Держава і право. Юрид. і політ. Науки: зб. наук. пр. КНЕУ – 2013. – Вип. 41. – С. 443–449.
37. Набока Т. С. Управління видатками бюджету та напрями його вдосконалення в Україні / Т. С. Набока. – Київ: КНЕУ, 2015 – 345 с.
38. Наконечна Ю.Л. Державна політика у сфері бюджетних видатків в Україні та напрями її вдосконалення / Ю.Л. Наконечна, О.Т. Льодіна // Економіка та держава. КНЕУ – 2016. – № 7. – С. 84-87
39. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
40. Павлюк К.В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки України: монографія / К.В. Павлюк. – К.: НДФІ, 2006. – 584 с.
41. Павлюк К.В., Шапоренко О.О. Підвищення ефективності видатків державного бюджету в умовах реформ / К.В. Павлюк, О.О. Шапоренко // Наукові праці НДФІ. – 2016. - № 4 (77). – С. 15-33
42. Парыгина В. А. Бюджетное право и процесс: учеб. / В. А. Парыгина, А. А. Тедеев. – М.: Эксмо, 2005. – 384 с.

43. Пасечник Ю. В. Бюджетна система України: Навч. посіб. /Ю. В Пасечник – К.:КНЕУ, 2006. – 607 с.
44. Петричко М.М. Теоретичні засади функціонування видатків державного бюджету в сучасних умовах // КНЕУ. – 2015. - № 1. – С. 38-41
45. Пріхно І.М. Механізми фінансового забезпечення соціальної сфери в Україні / І.М. Пріхно // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2017. – Випуск 23. – С. 105-108
46. Проць Н.В., Бокій О.В. Система видатків державного бюджету України: проблеми та необхідність оптимізації / Н.В. Проць, О.В. Бокій // Фінансовий простір. КНЕУ – 2016. - № 2 (22). – С. 61-66
47. Старостенко, Г. Г. Особливості бюджетного регулювання ринкової економіки країни / Г.Г. Старостенко, А.В. Сурженко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 93-99.
48. Фадеєв Д.Е. Финансовое право: учеб. / Д. Е. Фадеєв; отв. ред. С.В. Запольский. – 2-е изд., испр. и доп. – М., 2011.
49. Фещенко Л.В. Вдосконалення бюджетного планування та прогнозування [Електронний ресурс]. - Режим електронного доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2011_34/11flvtac.pdf
50. Цигилик Н.О. Особливості бюджетного планування в Україні та шляхи його покращення [Електронний ресурс]. - Режим електронного доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13243/1/238_Cigilik_601-604_69.pdf
51. Черкашина Т.С. Проблеми оптимізації структури державних витрат в умовах формування неоліберальної моделі економічного розвитку України / Т.С. Черкашина // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – Вип. 15. – С. 142-147
52. Черкашина Т.С. Дослідження впливу структури державних витрат на динаміку економічного розвитку постсоціалістичних країн Східної Європи / Т.С. Черкашина // Фінансовий простір. КНЕУ – 2016. – № 4. – С. 54-60.
53. Чугунов І.Я., Ігнатюк І.М. Формування видатків бюджету у системі соціально-економічного розвитку України / І.Я. Чугунов, І.М. Ігнатюк // Економічний вісник університету КНЕУ– 2016. – Вип. 28/1. – С. 217-226
54. Шевчук В.О. Державні фінанси зарубіжних країн // Фінанси України. – 2013.– №2. – С. 3–12.
55. Юрій С.І., Дем'янишин В.Г. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень: монографія / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина. – КНЕУ, 2012. – 376 с.

56. Юрій СІ., Бескид Й.М. Бюджетна система України: Навч. пос. -К.: НІОС, 2007.
- 400 с.